

MET DE COMPUTER LEREN PRATEN IN TELEGRAMSTIJL

Afasie van Broca

Mensen met afasie ervaren problemen bij het gebruik van hun moedertaal doordat zij een beschadiging aan hun taalbrein hebben opgelopen, bijvoorbeeld door een beroerte (CVA). Wie te maken krijgt met Broca-afasie (zie blok rechts) begrijpt relatief goed wat anderen zeggen, maar kan gedachten moeilijk onder woorden brengen. Praten in losse woorden lukt wel, maar het kost veel moeite en tijd om van de woorden een goedlopende zin te maken. Praten lukt dan niet of er ontstaan 'kromme zinnen' die voor de luisteraar niet goed te begrijpen zijn. Dit leidt tot misverstanden in de communicatie.

Telegramstijltherapie

Voor hun communicatieproblemen kunnen mensen met Broca-afasie terecht bij een logopedist. Vaak is het doel om weer vlot en foutloos in hele zinnen te leren spreken. Echter, als de beschadiging aan het taalbrein te groot is, kan dit doel niet bereikt worden. De problemen met het praten zijn dan blijvend, met andere woorden chronisch.

De Nederlandse en aangepaste Reduced Syntax Therapy is een nieuwe logopedische behandeling voor mensen met Broca-afasie die minstens vier maanden geleden een beroerte hebben doorgemaakt. Deze afasietherapie leert hen te praten in een soort telegramstijl, bijvoorbeeld "Morgen mooi weer. Lekker naar zee. Met de trein. Heel makkelijk".

Telegramstijlspraak kost een gezond taalbrein minder energie dan het spreken in volledige zinnen. Dit zou ook kunnen gelden voor mensen met chronische Broca-afasie, want hun brein kan door de beroerte minder goed alle processen uitvoeren die nodig zijn voor het vormen van volledige zinnen. In een wetenschappelijk onderzoek, waarin 12 mensen met chronische Broca-afasie deelnamen, is deze veronderstelling getoetst. De deelnemers (5 vrouwen en 7 mannen) waren gemiddeld 52 jaar oud en hadden gemiddeld 4,5 jaar geleden een beroerte doorgemaakt. De deelnemers oefenden het spreken in telegramstijl altijd samen met de logopedist, zónder gebruik te maken van telehealth (zie hieronder). Uit dit onderzoek bleek niet alleen dat alle deelnemers in telegramstijl konden spreken, maar ook dat hun communicatie verbeterde. Vergeleken met de moeilijke en vaak foutieve productie van volledige zinnen, verloopt de overdracht van informatie sneller als in telegramstijl wordt gesproken. Dit gaat niet ten koste van de begrijpelijkheid: luisteraars kunnen de telegramstijlspraak goed begrijpen.

Telehealth

Met geld van het Innovatieprogramma Revalidatie kon in de Sint Maartenskliniek in Nijmegen de telegramstijltherapie via telehealth worden uitgeprobeerd. Telehealth betekent vrij vertaald 'zorg op afstand'. Mensen met afasie kunnen via het internet inloggen op een centrale computer waarop de telegramstijltherapie is opgeslagen.

De oefengang bestaat uit 10 niveaus en de werkwijze is als volgt:

(a) De patiënt met afasie beluistert via een koptelefoon geluidsfragmenten van telegramstijluitingen (bv. 'Hond in kofferbak zitten') die via internet gedownload worden. Elk geluidsfragment wordt op het computerscherm ondersteund door een foto (zie foto pagina 15).

(b) Nadat de patiënt alle items van een therapie-niveau beluistert heeft, worden dezelfde items opnieuw aangeboden. Het verschil is dat de patiënt nu direct de afbeelding in telegramstijl hardop moet beschrijven (knop 'opnemen' is actief). De spraak van de patiënt wordt via een microfoon aan de koptelefoon opgenomen

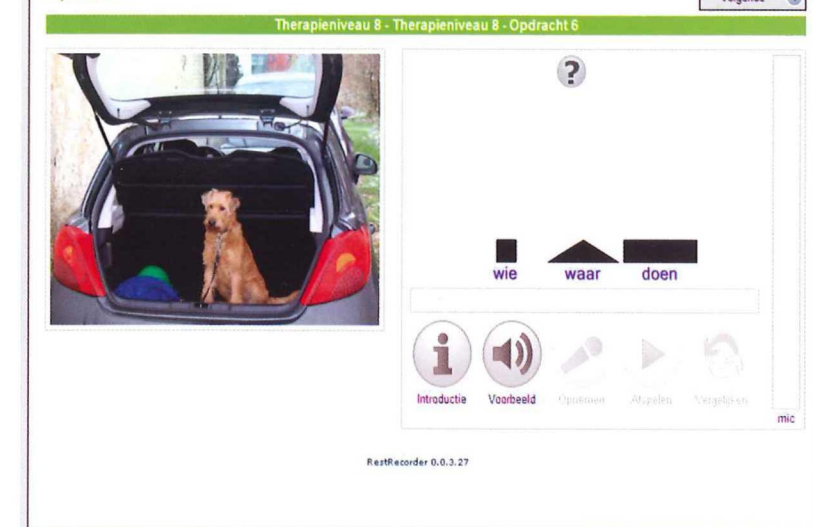

De patiënt vergelijkt vervolgens zijn eigen reactie met het gesproken voorbeeld. Daarna wordt automatisch een volgend item gestart. De patiënt kan zijn reactie dus niet meer verbeteren.

Elk therapieniveau start de patiënt samen met de logopedist op. Daarna doorloopt de patiënt op een zelf te kiezen plaats en tijdstip de overige oefenitems. Hierdoor kan de patiënt dagelijks zelfstandig oefenen. Dagelijks oefenen is noodzakelijk om het spreken in telegramstijl zo goed mogelijk eigen te maken, zodat dit steeds meer vanzelf gaat.

Nadat de patiënt alle items van het betreffende therapieniveau ingesproken heeft, logt de behandelend logopedist in op de centrale computer. De logopedist beoordeelt of de patiënt elke foto in telegramstijl heeft benoemd. Alleen als 90% van de foto's met een correcte telegramstijluiting is beschreven, volgt een nieuw therapieniveau (anders wordt het vorige niveau herhaald). Patiënten worden zo gestimuleerd om de telegramstijlspraak vaak te gebruiken.

Opdracht

Voorbeeld item 'hond in kofferbak zitten' van de Nederlandse en aangepaste Reduced Syntax Therapy ©

Wat levert de inzet van telehealth in de afasiebehandeling op?

De effect van de telegramstijltherapie via telehealth op de communicatie van mensen met chronische Broca-afasie zal nog wetenschappelijk onderzocht worden, net zoals met de telegramstijltherapie die niet via telehealth werd aangeboden is gebeurd. De ervaringen die tot nu toe opgedaan zijn binnen de Sint Maartenskliniek suggereren dat de telegramstijltherapie die via telehealth wordt aangeboden ook leidt tot een toename van de telegramstijlspraak, dus dat deze vorm van de behandeling ook werkt.

Waar wordt de telegramstijltherapie aangeboden?

Momenteel biedt alleen de Sint Maartenskliniek de telegramstijltherapie aan. De Sint Maartenskliniek heeft de ambitie om de komende tijd samen met andere revalidatie-instellingen en logopediepraktijken de telegramstijltherapie via telehealth te gaan aanbieden zodat meer patiënten gebruik kunnen maken van deze therapie. Denkt u in aanmerking te komen voor de telegramstijltherapie dan kunt contact opnemen met het Afasieteam van de Sint Maartenskliniek Nijmegen. Dit team kan samen met u beoordelen of de telegramstijltherapie geschikt voor u is en waar de behandeling bij u in de regio wordt aangeboden.

Dr. Marina Ruiter is als klinisch onderzoeker verbonden aan Ontwikkelcentrum voor Spraak- en Taaltechnologie ten behoeve van spraak- en Taalpathologie en revalidatie in het algemeen (OSTT). De erkenning als expertisecentrum op dit terrein is door het ministerie van VWS toegewezen aan de Sint Maartenskliniek en is gebaseerd op een zeer nauwe samenwerking met de Radboud Universiteit het UMC St Radboud in Nijmegen. Daarnaast werkt zij als logopedist en taal- en spraakpatholoog binnen het Afasieteam Nijmegen, één van de landelijke afasieteams. Dergelijke afasieteams zijn gespecialiseerd in afasiediagnostiek en -behandeling. Zij kunnen mensen met afasie adviseren over een passende logopedische behandeling.